

удосконалення чинного адміністративного законодавства та юридичної практики у сфері цивільного захисту та забезпечення безпеки життєдіяльності.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 17.11.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-165>

ДЕКЛАРУВАННЯ МАЙНОВОГО СТАНУ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ У КИТАЇ ТА СИНГАПУРІ

Антоненко Антон Олександрович

аспірант

Запорізького національного університету

Пошук ефективних інструментів запобігання та протидії корупції у всіх її проявах у публічній службі з об'єктивною необхідністю зумовлює потребу аналізу всіх складників механізму кожного із таких інструментів. Одним із ефективних, таких, що відрізняються наявністю «позитивних практик» унормування та використання, інструментів антикорупційного спрямування цілком можна вважати антикорупційне декларування [1, с. 23].

Відповідно до ч. 5 ст. 8 Конвенції ООН проти корупції «...кожна держава має запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації, *inter alia*, про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб» [2].

В умовах формування національної моделі боротьби з корупцією, яка стала справжнім викликом для сучасної України, досить цікавим є досвід зарубіжних країн, які досягли певних успіхів у боротьбі з цим суспільним лихом, зокрема таких країн як Китай та Сінгапур. Загальною вимогою в цих країнах щодо більшості категорій державних службовців або осіб, які заміщають публічні посади, є обов'язок подання перед початком службової діяльності або при вступі на посаду і далі щорічно декларацій про майновий та фінансовий стан та фінансові інтереси.

До декларації включається докладний перелік відомостей про всі дійсні або потенційні доходи і витрати як самих державних службовців, так і членів їх сімей (як правило, подружжя та неповнолітніх дітей). Інтерес громадськості до цієї форми контролю незмінно зростає, як зростає і кількість виявлених порушень, про що свідчить безліч публікацій у зарубіжній пресі про фінансові зловживання чиновників, які нерідко є високопоставленими. Посилення контрольних заходів у зазначеній сфері характерно для багатьох держав Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Не є виключенням Китай та Сінгапур.

Так, у Китаї діє особлива модель контролю над доходами та видатками чиновників. У Положенні про звіт керівних кадрів за відповідними особистими обставинами (2010 р.) закріплюються правила щодо доходів і витрат чиновників та членів їх сімей з метою контролю за ними з боку держави.

У декларації має бути зазначена інформація наступного характеру: а) зміни у шлюбному стані; б) документи, що свідчать про виїзд за кордон у приватному порядку; в) причини виїзду за кордон у приватному порядку; г) шлюби дітей з іноземцями та особами без громадянства; д) обставини переїзду чоловіка та жінки за кордон; е) характер роботи чоловіка, дітей, а також характер роботи зазначених осіб за кордоном та займані ними посади; ж) випадки притягнення до кримінальної відповідальності чоловіка, дітей.

Окрім того, китайські чиновники зобов'язані декларувати: а) зарплату та інші виплати, включаючи преміальні; б) доходи від викладання, авторського права, консультацій, каліграфії тощо; в) нерухоме майно, що належить їм, дружині (дружині), що спільно проживають дітям; г) власні та належать дружині (дружині), які проживають спільно дітям інвестиції та цінні папери, акції, ф'ючерси, капітали, страховки та інше фінансове майно; д) інвестиції в неринкові компанії та підприємства чоловіка (дружини) та спільно проживаючих дітей; е) зареєстровані на чоловіка й діти, що спільно проживають, приватні фірми, підприємства. Відомості щодо встановлених Положенням видів доходів за минулий рік надаються щорічно до 31 січня. Таким чином, якщо в особи, її подружжя та дітей з'явилось нове майно, воно має бути відображене у звіті, поданому у зазначений термін. Як видно із зазначеного переліку, у китайських чиновників практично не залишається лазівка для приховування свого майнового стану [3].

У Сінгапурі державні службовці відповідно до розд. 21 Вказівки Уряду (1960 р.) щорічно заповнюють чотири види декларацій: про інвестиції; про нерухомість та про інше майно; про витрати на придбання нерухомості; про боргові зобов'язання. Зокрема, при заповненні декларації про нерухомість та інше майно відповідна особа

повинна зазначати частки участі у державних та приватних компаніях, комерційних організаціях, право власності на землю, будинки та інше майно, яке не використовується для проживання власника. Основними є дві форми декларації - щорічна декларація про вклади та інвестиції та декларація про наявність/відсутність боргових зобов'язань. Крім того, застосовуються ще дві додаткові форми - про інвестування та придбання власності, які заповнюються у разі, якщо ситуація змінилася порівняно з попереднім роком. У декларації про інвестиції містяться відомості про земельні ділянки, будинки та іншу власність, про частки у приватних чи державних компаніях, про участь у комерційних організаціях. У декларації про придбання власності державний службовець вказує, чи була придбана ним чи будь-ким із членів його сім'ї якась значна нерухомість. Зокрема, в ній мають міститися відомості про продавця, вид нерухомої власності (квартиру, кондомініум, земельну ділянку чи будинок), умови придбання, вартість, а також розмір знижки (за наявності) [4].

Отже, вважаємо доцільним при розбудові українського антикорупційного законодавства орієнтуватися не тільки на американську та європейські моделі боротьби з корупцією, а й враховувати позитивний досвід азійських країн, які за останні десятиріччя демонструють стійке зростання національної економіки.

Література:

1. Коломоєць Т.О., Васильчук Б.Г. Антикорупційне декларування: вітчизняний і зарубіжний досвід нормативно-правового закріплення строків. *Правова позиція*. 2021. № 3 (32). С. 22-26.

2. Про ратифікацію Конвенції ООН проти корупції Конвенція Організації Об'єднаних акцій проти корупції : Закон України від 18.10.2006 р. № 252-V. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251-16#Text>.

3. Тимошенко И. Г., Касаткина Н. М., Терещетенкова Н. Ю. Контроль доходов и расходов служащих государственного аппарата. URL : https://studref.com/627945/pravo/kontrol_dohodov_rashodov_sluzhaschih_gosudarstvennogo_apparata.

4. Штумф Б.А. Опыт зарубежных стран по декларированию доходов и расходов государственных служащих. URL : <https://moluch.ru/archive/393/86783/>.